

## סתיו פיות חינוכית (המערכת לא מעוניינת להשמיע דעות אחרות)

גדי ראונר

הסירוב להזמין את פורום המשפחות השכולות לבית הספר אלון ברמת השרון וההסתייגות שהציג המרכז הבין-תחומי לנוכח הזמנת ארגון "בצלם" לאירוע יום הדמוקרטיה שבקמפוס שלו, יחד עם עוד מקרים אחרים שלא הגיעו לעיתונות, מעמידים בסימן שאלה את אופייה הדמוקרטי של מערכת החינוך. שכן, אחד מעקרונות הדמוקרטיה הוא חופש הבאת-דעה ומוסדות חינוך אלה, בשם הסכנה הטמונה בהשמעת דעות רדיקליות של הארגונים האלה, מנסים לשמור על גבולות הממלכתיות הקדושה ולא לזהם את נפשות התלמידים או הסטודנטים עם כל מיני רעיונות קיצוניים.

נראה כי מעצם טיבה מערכת החינוך מחנכת לקונסנסוס רווי מיתוסים וזיכרונות קולקטיביים. זאת מערכת ששמה לעצמה כיעד להצדיק את העמדה הרווחת, את הדבר הנורמאלי. העיקר הוא לחזק את השורות, לא לעורר וללכת במסלול סביר ומנרמל של התנהגויות מקובלות. אהיה אזרח טוב ומועיל כי שום שלטון לא אוהב אזרחים שיוצאים לרחובות ומתמרדים. ולכן המנגנון מבקש שקט...אולי טיפת רעש נסבל כדי לשחרר מתחים ובמסגרת המקובל. העיקר שתהיה מקובל ואל תעשה בעיות. זה המוטו.

כל זה מוביל לקבען מחשבותי. מכאן לא נוצר אזרחות פעילה ומעורבת חברתית כפי שמבקשת ומצהירה מערכת החינוך. זה פשוט אסון מתמשך...כי החינוך האמיתי לא מתחיל מהתשובה, אלא מהתמיהה, מהשאלה. חינוך מתחיל מהערעור. חינוך מתחיל מהתמודדות עם הדעה של האחר. אחרת ממשיכים לספר סיפורים שסופם ידוע מראש. מוסדות החינוך צריכים להיפתח לחברה ולשיח הציבורי, למאבקים ולקונפליקטים. צריכה להיות מעורבות אמיתית של האזרחים שבדרך ויש לחשוף אותם בפני טענות נוגדות קיבעון. כי מטרת לימודי אזרחות בבית הספר הוא יצירת בוגר "פוליטי" במובן הנקי של המילה...איש ההולך ומגבש את השקפת עולמו, הלאומית, האזרחית, האנושית ואשר יודע לנמק ולהסביר, לשכנע, אך גם פתוח לשמוע דעות של אחרים, להשתכנע, לגלות סובלנות ביחס לאחר. אנו מגדלים כאן לא רק דור של אנשים לא משכילים, אלא גם של יצורים חד-ממדיים, כמו מגש של אפרוחים נצחיים סגורים בקליפתם. האם יזכו הם לשמוע את דעתו של נעם חומסקי?

---

ד"ר ראונר עוסק בהכשרת מורים בהיסטוריה ובאזרחות באוניברסיטת ת"א ובאוניברסיטה הפתוחה.